Nr. 3 1938 m. gegužės 20 d. I metai.

VARPELIS

„AIDO“ PRIEDAS VAIKAMS

GEGUŽIS

Gegužis, gegužis
Atėjo gražus,
Jis džiugina žmones
Ir guodžia visus.

Sužibo saulutė
Iš po debesų,
Ir papūtė šiltas
Vėjelis laukų.

Sučiulbo paukšteliai,
Žaliuoja laukai,
Ir išvaizdą savo
Jau keičia miškai.

Jau puošias medeliai
Lapeliais, žiedais,
Pabudo bitutės,
Lakioja pulkais.

Kukuoja gegutė,
Kalena gandrai,
Danguj vieversėliai
Čirena linksmai.

Gegužis, gegužis
Atėjo gražus,
Jis džiugina žmones
Ir guodžia visus.

K. Tema

PAŠTAS

Jonelis su tėvais gyvena kaime, netoli miestelio. Jo dėdės gyvena svetur — vienas Amerikoje, kitas Vilniuje. Jonelio tėvelis dažnai susirašinėja su dėdėmis ir Joneliui dažnai tenka nubėgti su laiškais miestelin, į paštą. Jonelis, kol buvo mažesnis, tik įmesdavęs laiškus į **pašto dėžutę**, kurį prikalta prie sienos, prie įėjimo į paštą. Kai Jonelis pasiūgėjo, tėvelis daugiau juo pasitikėdavęs.

Kartą tėvelis pasišaukė Jonelį ir sako:

— Štai, Joneli, laiškas dedei Amerikon, nunešk jį paštan ir paleisk. Tik aš neturiu **pašto ženklelių,** o be jų laiško siųsti negalima.

— Kodėl?—paklausė Jonelis.

— Kai paleisi laišką be pašto ženklelio, tai dėdė Amerikoje turės dvigubai užmokėti.

— O kiek dabar reikia užmokėti?

— Tik 55 skatikai, — pasakė tėvelis ir toliau taip kalbėjo:

— Tai tu, vaikel, nubėgęs į paštą, nupirk ženklelių už 55 skatikus ir juos **prilipdyk voko viršutiniame iš dešinės kampe.** Bet kur nelipdyk, nes pasunkinsi darbą pašto valdininkui.

— Gerai, tėveli! Visa padarysiu, kaip sakai,—atsakė Jonelis ir jau norėjo bėgti į miestelį.

— Palauk,—sulaikė jį tėvas.— Štai ir antras laiškas dėdei Vilniun ir jį nunešęs paleisk.

— O čia kiek reikės užmokėti?—paklausė Jonelis.

— Gerai nežinau, gal 25, gal 50 skatikų. Bet aš noriu išsiųsti jį ne kaipo **paprastąjį**, bet kaipo **apdraustąjį** laišką, o tuomet reikia daugiau užmokėti...

— Na, tai kiek? — nekantravo Jonelis.

— Palauk, pasakysiu, — ramino jį tėvas.—Šis laiškas kiek sunkesnis ir už jį reikės daugiau užmokėti...

— Tai kaip aš žinosiu, kiek reikės užmokėti? — vėl neiškentęs paklausė Jonelis.

— Matai, koks tu nekantrus,— tarė tėvas.—Negali palaukti, kol aš visa išpasakosiu.

Jonelis nuleido galvelę ir laukė, ką tėvelis toliau sakys.

— Nubėgęs paštan, paprašyk valdininko pasverti ir jis tau pasakys, už kiek reikės prilipdyti pašto ženklelių.

Tėvelis padavė Joneliui du laiškus ir pinigų. Vaikiukas tuojau išėjo miestelin.

Pašto įstaigoje Jonelis priėjo prie to langelio, prie kurio sėdėjo valdininkas, parduodąs pašto ženklus ir priimąs apdraustus laiškus ir kitus siuntinius. Jis paprašė ženklelio už 55 skatikus ir padavė adresuotąją Vilniun laišką. Valdininkas jį metė ant svarstyklių, palaukė, kol jos nurimo, ir pasakė, kad prie laiško reikia prilipdyti ženklelių už 80 skatikų. Jonelis davė valdininkui 1 auks. 35 skatikus, gavo pašto ženklelius ir juos prilipdė prie laiškų. Amerikon adre-

suotąjį laišką įmetė pašto dėžutėn, o adresuotąjį Vilniun padavė atgal valdininkui. Šis parašė **pakvitavimą** ir įteikė Joneliui. Jonelis gavo pašte tėveliui adresuotąją **korespondenciją:** laikraštį, vieną **atviruką** iš Vilniaus ir pakvietimą atsiimti pinigams, atsiųstiems iš Amerikos. Jis padėkojo valdinininkui už atliktus darbus ir paskubėjo namo. Begrįždamas apžiūrėjo atviruką ir pastebėjo, kad jo pašto ženkliukas vertas buvo tik 15 skatikų.

— Tėveli, kodėl šis atvirukas daug pigesnis, negu dėdei išsiųstas Vilniun laiškas? — paklausė Jonelis tėvelį, sugrįžęs namo.

— Matai, sūneli, laiškas dėdei buvo sunkokas, svėrė daugiau kaip 20 gramų. Už tokį ir neapdraustą laišką reikėtų sumokėti 50 skatikų, o čia reikėjo dar primokėti 30 skatikų už apdraudimą. Taigi, dabar suskaityk, o pamatysi, kad valdininkas yra paėmęs tiek, kiek reikėjo paimti.

— Matau, tėveli, kad paštu galima siųsti ir pinigai. Ar tiesa, tėveli?

Taip, Joneli! Paštu galima siųsti ne vien laiškai, bet pinigai, laikraščiai, prekių pavyzdžiai ir daug kas kita. Apie tai aš tau papasakosiu kitą kartą, nes tu dabar ne visa gerai įsidėmėsi.

— Tai tas paštas yra geras daiktas, — pasakė susimąstęs Jonelis.

— Žinoma, tik reikia, kad jų būtų, kiek galima, daugiau,—pritarė ir tėvas!

Gegužis

Štai gegužis atkeliavo
Į mūsų šalelę
Su paukšteliais čiulbonėliais,
Su margom gėlelėm.

Jo naktelė daug trumpesnė,
Diena pailgėjo,
Jo saulutė daug šviesesnė,
Kaitrūs spindulėliai.

Ir miškely ir sodely
Ulba paukštužėliai:
Va lakštutė, va kregždutė
O čia volungėlė.

Vyt. Steponėnas.

Vaikų gegužinės

Ne vakar tai buvo... Marelė, Onytė
Seniai ilsis mūsų žemelėj;
Joms stovi paminklas; jame parašyta:
„Globėjoms: Onytei, Marelei“...

— — — — — — — —

Atėjo gegužis gėlėms apsikaišęs, —
Tai mėnuo Švenčiausios Panelės,
Visi jau altorius Marijai įtaisė,
Visur jau girdėti giesmelės.

— Žinai tu, Maryte, — taip tarė Onutė, —
Gėlių ir maldų neužtenka;
Norėčiau atlikti Šventajai Motutei
Naudingą darbelį, nors menką.

Pažįsti kaimyno Kazelį, Jonytę?
Neteko jie motinos, tėvo,
Bėgioja apdriskę, išalkę... išdykę,
Draugų jie neturi nė vieno.

Priimkime vargšus į savo draugystę
Ir prie gegužinių maldelių,
Juos prausim, šukuosim, rūbus sutvarkysim,
Gražių pamokysim žaislelių.

Paprašę tėvelio ir savo mamytės,
Prie stalo kartu juos sodinsim;
Taip būsim globėjos Kazeliui, Jonytei,
Darbuotis ir melstis mokinsim.

— — — — — — — —

Ne vakar tai buvo... Marelė, Onytė
Seniai ilsis mūsų žemelėj;
Joms stovi paminklas; jame parašyta:
„Globėjoms: Onytei, Marelei“...

K. Tėma.

Valio, važiuojame!..

Algiuko garvežys

Gera būtų Algiui
garvežį turėti,
juo po savo kiemą
pasivažinėti.

Tad per dieną dirbo:
drožė, piaustė, kalė.
Baigus darbą, džiaugės
jo maža širdelė.

Garvežys — kaip tikras:
krosnis, plieno ratai.
Tik ko nevažiuoja —
niekaip nesuprato.

Mąsto sau Algiukas:
garvežiui reik garo.
— Tuoj iš skardinėlės
katilą padaro.

Užkuria jis pečių:
rūksta dūmai, garas.
Džiaugiasi Algiukas
garvežį padaręs.

Kambarin nubėgęs,
kviečia mamą, tėtį
garvežiu jo darbo
pasivažinėti.

Bet ir vėl nelaimė:
Štai mama ir tėtis,
o tas gervežėlis
nejuda iš vietos.

Vieversėlis.

Keleivis

Puikiuose rūmuose, nuo kurių beliko tik griuvėsiai, gyvenęs seniau turtingas riteris. Jis labai daug leisdavęs pinigų savo rūmų pagražinimui, bet mažai padėdavęs vargšams.

Kartą į tuos rumus užėjęs kažkokis keleivis ir pasiprašęs nakvynėn. Keleivis buvęs apdriskęs, riteriui nepatikęs.

— Mano rūmai ne viešbutis, — išdidžiai atsakęs riteris ir neįsileidęs keleivio nė per slenkstį.

— Atsakyk man, gerbiamasai riteri, į mano tris klausimus, — nužemintai prašęs keleivis, — ir aš tuomet nueisiu nuo tavo rūmų slenksčio.

— Klausk! — taręs riteris.

— Pasakyk, geradari, kas gyveno šiuose rūmuose prieš tave?

— Mano tėvas.

— O prieš tėvą?

— Mano senelis.

— O kas gyvens po tamstos?

— Mano sūnus, jei busianti tokia Dievo valia.

— Taigi,—taręs keleivis,— jei jūs visi ateinaite į šiuos rūmus ir iš jų išeinaite, tai ar nėra jie viešbutis? Dėl to neleiskite pinigų jų per dideliam puošimui, bet daugiau susirūpinkinkite vargšais.

Susimąstęs riteris. Įsileidęs jis keleivį į rūmus pernakvoti, ir nuo tos dienos nė vienas vargšas nenuėjęs nuo rūmų nesušelptas.

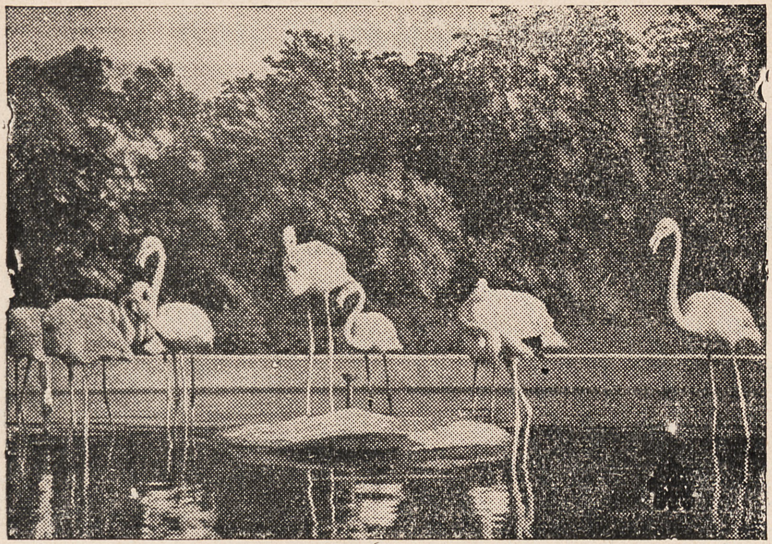
Tik tuomet

Tik tuomet, brangus vaikeli,
Linksmas būsi, nesuklysi,
Jei tą gražųjį „Varpelį"
Visados uoliai skaitysi.

Jis pamokins, kaip mylėti
Geras Dievas ir tėvynė,
Kaip skausmai reik nugalėti,
Jei kada suspaus krūtinę.

Būsi visad džiaugsmo tyras,
Vargo niekad nematysi
Ir užaugsi geras vyras,
Jei „Varpelį" tik skaitysi.

Povilas Morkūnas.

Čia ne gandrai stypinėja... Tai flamingai susimąstę snaudžia

Varlės ir gandras

— Kurr-kurr, kūmcs kurr, kūmytės,
Kurr-kurr, prašom paklausyti.
Kurr-kurr, didelės naujienos:
Gandro niekur nėr nė vieno!
Kurr, į balą pasinėrė
Ir visi, visi prigėrė!
Kurr, prigėrė, aš mačiau,
Tikrą tiesą jums sakau.
Kūmai, kūmos, kūmytėlės,
Gaila, gaila gandružėlio...
Šitoks paukštis! O tai tau!
Gaila gandro, jums sakau.
Taip varlėms varlė žalioji
Sakė, porino storoji.
Visos varlės krūptelėjo,
— Ū-ū,—gailiai verkt pradėjo.
Didis verksmas, šauksmas kilo,
Skamba krūmai, skamba šilas.
Tik: šū.. gandras mūs atskrido,
Visos varlės balon krito.

K. Tėma.

Teisėjas

I.

Vienoje valstybėje, toli nuo musų, atėjo kartą pas teisėją du ūkininkai. Vienas jų ir sako:

— Išspręsk, teisingasis teisėjau, mūsų ginčą. Štai aš pirkau iš kaimyno žemės gabalą, pradėjau jį arti ir radau lobį. Šis lobis turėtų priklausyti ne man, bet mano kaimynui, nes aš iš jo pirkau tik žemę. Ar ne tiesa?

— Ir aš negaliu imti šio lobio, — atsakė kitas ūkininkas, — nes aš to lobio žemėn neužkasiau. Tai kieno jis, pagaliau, turi būti?

Pagalvojo teisėjas ir tarė:

— Rodos, vienas judviejų turite sūnų, kitas — dukterį. Sutuokite savo vaikus ir atiduokite jiedviem rastąjį lobį.

Ūkininkai išėjo iš teismo visiškai patenkinti.

II.

Tame teisme buvo ir mūsų krašto žmogelis. Jis labai nustebo dėl tokio teisėjo nutarimo.

— Mūsų krašte, — sakė jis, — tokia byla visai kitaip pasibaigtų. Jei kas rastų pirktoje žemėje lobį, jis apie tai niekam nieko nepasakytų, visa sau pasiimtų. Jei kaimynas apie jo radinį sužinotų, tai pradėtų bylinėtis ir abudu daug daugiau byloms išleistų, kaip rastasis lobis būtų vertas.

Teisėjas nustebo. Jis ir dabar pagalvojo, pagalvojęs paklausė:

— O saulė jums kuomet nors šviečia?

— Šviečia.

— Ir lyja?

— Lyja.

— Nuostabu, — sušuko teisėjas. — O ar turite karvių ir avių?

— Turime.

— Tai aš dabar visa suprantu, — nusišypsojo teisėjas. — Dievas, gailėdamasis šių nekaltųjų gyvulėlių, duoda jums šilumą ir lietų.

* *
*

O „Varpeli“
Numylėtas,
Tu gerai
Nežinai,

Kaip Jonukas
Ir Marytė
Tavęs laukia
Nekantriai.

Vyt. Steponėnas.

Kaip atsirado meškos

Pasakėlė

Meškų senų senovėje, kaip žmonės pasakoja, nebuvę. Jos atsiradusios žymiai vėliau.

Kai Viešpats Dievas vaikščiojo po Palestinos žemę, darydamas stebuklus, kartą atėjo pavakare į vieną kaimą. Jėzus buvo pavargęs ir su mokiniais ieškojo vietos apsinakvoti. Laukuose dar dirbo keletas bernų. Jie, pamatę nepažįstamus keleivius, nutarė juos pagąsdinti. Tuoj atvilko keletą kailinių, išvertė vilnomis viršun ir, užsidėję juos ant galvos, sulindo į krūmus. Kai Jėzus priėjo tą vietą, bernai iššoko ir ropodami, maurodami pasileido prie keleivių.

— Eikite šalin, meškos! — pratarė Jėzus.

Ir tik pratarė Jis šiuos žodžius, vyrai pavirto meškomis ir ir nuropojo maurodami į girią.

Kad žmonės nepamirštų, jog meškos yra kilusios iš tų išdykusių bernų, Dievas joms davė pirmutines kojas, labai panašias į žmonių rankas. Jos ir vaikšto cirkuose dažnai tik ant dviejų kojų.

Vaikšto gandras

Vaikšto gandras, stypinėja,
Baleles apžiūrinėja,
Vaikšto staipos pasišiaušęs,—
Bene varlę kur pagausiąs.

—Pasakyk tu man, gandreli,
Ko grįžai į mūsų šalį:
Juk čia šiaurės vėjas ūžia,
Juk sunki čia tau dalužė.

Kam apleidai saulės šalį,
Kur šiaurys užklyst negali,
Kur vis šiltos upės teka,
Palmos ošia, šnabžda—šneka?

Žalios pievos, puošnūs kloniai...
Ten gėlyčių milijonai,
O saulutė skaidriai šviečia
Tartum džiaugtis, žaisti kviečia?

—Nors saulutė ten skaidresnė
Ir gamtužė turtingesnė,
Bet linksmiausia man širdelė
Tai gimtojoje šalelėj.

Vaikšto gandras, stypinėja,
Baleles apžiūrinėja,
Vaikšto staipos pasišiaušęs,—
Bene varlę kur pagausiąs.

K. Tėma.

Karalius ir ūkininkas

Buvo toks karalius, kuris mėgdavęs pats vienas po laukus vaikščioti, medžioti. Kartą jis pamiškėje užtikęs žmogelį, kuris lauką akėjo ir linksmai dainavo. Karalius priėjęs pasisveikino ir įsikalbėjo: mat, jam patiko šio žmogelio nusiteikimas. Tačiau jis nemaža nustebo, kai sužinojo, kad žmogelis turįs labai nedaug žemės ir didelę šeimą: senus tėvus, žmoną ir trejetą vaikų.

— Kaip tu gali būti linksmas, turėdamas tokią šeimą ir taip maža žemės?—paklausė jį karalius.

— Už tai ir linksmas, kad savo uždarbį ne vien sau išleidžiu, — atsakė žmogelis.

— O kur tu dedi savo uždarbį?—vėl paklausė karalius.

— Aš jį dalinu į tris dalis: vieną dalį grąžinu skolos, kitą dalį dedu bankan, o trečią dalį paleidžiu niekais.

Karalius pamatė, kad žmogelis esąs protingas, — ir susidomėjo jo atsakymu.

— Išaiškink man, — sako karalius, — savo atsakymą, tai aš tave apdovanosiu.

— Kodėl ne, — linksmai atsakė žmogelis. — Pirmąją dalį skiriu savo seniems tėvams ir skaitau, kad atiduodu jiems skolą už auginimą manęs. Antrąją dalį skiriu vaikų auginimui ir tikiuos, kad jie užaugę maitins mane ir žmoną, kai pasensime. Trečiąją dalį išleidžiu savo ir žmonos šių dienų reikalams ir skaitau, kad ši dalis eina niekais.

Žmogelio paaiškinimas patiko karaliui, o ypač jo meilė seniems tėvams. Jis pasiėmė žmogelį su savimi ir nusivedė sostinėn. Beeidami įsikalbėjo ir karalius sužinojo, kad šis žmogelis nėra niekuomet matęs karaliaus ir kad norėtų jį pamatyti.

— Stebėk gerai, — sako jam karalius,—kai elgsis žmonės sostinėje. Tas žmogus, prieš kurį visi nusiimdinės kepures, o jis ne, — tas bus karalius.

Netrukus jiedu įėjo sostinėn. Jos gyventojai, pamatę karalių, žmogelio lydimą, nusiimdavo kepures. Žmogelis dairėsi ir akimis ieškojo žmogaus, kuris nenusiima kepurės, — ir, pagaliau, susivokė. Atsigrįžo jis į savo bendrakeleivį ir sako:

— Klausyk tamsta, katras mudviejų karalius? Visi prieš mus kepures nusiima, o tik mudu jų nepakeliame nuo galvos.

Karalius tik nusijuokė. Jam dar labiau patiko ši žmogelio pastaba. Jis nusivedė jį į savo rūmus ir apdavanojo. Už gautas dovanas žmogelis nusipirko daugiau žemės ir su savo šeima gyveno turtingiau.

Pikta karalaitė

Vienoj valstybėj buvo labai pikta karalaitė—kerėtoja. Ji paskelbė pasauliui taip:

— Ieškau šaunaus jaunikaičio. Ištekėsiu tik už tokio, kuris sugebės atlikti tris mano užduotus darbus. Bet kuris jaunikaitis tų darbų neatliks, bus užkerėtas.

Daug šaunių kunigaikščių ir garsių karalaičių važiavo į piršlius, bet nė vienas jų negalėjo atlikti karalaitės įsakymų.

Visi jie liko užkerėti į olas.

Sužinojo apie tai vieno neturtingo ūkininko sūnelis. Pasiryžo jis laimės pabandyti. Tėvelis iš pradžios nenorėjo savo vienturčio sūnelio tokian pavojun leisti, bet pagaliau sutiko. Aprėdė, kaip išgalėdamas, sutaisė kelionei maisto ir išleido.

Nukeliavęs geroką kelio gabalą, atsisėdo jis pasilsėti, užkąsti. Jam bevalgant nubyrėjo keletas duonos trupinėlių. Kur bus buvus atbėgo pelė ir gardžiai suvalgė tuos trupinius. Bernaitis ne tik nebaidė pelės, bet dar daugiau jai patrupino.

— Še,—sako,—privalgyk iki soties.

— Ačiū tau, gerasai bernaiti,—tarė žmogaus balsu pelaitė,—kada nors tau atsilyginsiu, reikale padėsiu.

Bernaitis tik nusišypsojo iš tokios padėjėjos ir nuėjo savo keliu.

Eina, žiūri—erškėtynas, o tame erškėtynė žaltys guli įsipainiojęs. Juda, kruta, bet išlįsti negali. O sužeistas, dygių subadytas, kraujas taip ir varva iš žaizdų! Pagailo jam vargšo žaltelio. Išpiaustė peiliu erškėtyną ir išėmė žaltį.

— Ačiū tau, gerasai bernaiti, — padėkojo žaltys,—kada nors tau atsilyginsiu, reikale padėsiu.

Beeidamas toliau, sūnelis priėjo kapines. Žiūri — vyrai, iškasę karstą, verčia iš jo — numirėlį.

— Ką gi jūs darote? — paklausė,—kodėl jūs tam numirėliui ramybės neduodate?

— Jis mums skolos gyvas būdamas neatidavė, užtat jį ir verčiame iš karsto.

Pagailo bernaičiui numirėlio, išsitraukė piniginę, atskaitė kiek reikiant pinigų ir užmokėjo numirėlio skolą.

— Ačiū tau, gerasai bernaiti,— prabilo numirėlis,—kada nors tau atsilyginsiu, reikale padėsiu.

— Vargu, matyt, pavyks mano kelionė, jeigu vien pelės, žalčiai ir numirėliai padėjėjais man dedasi,— pamanė sūnus ir nuėjo toliau.

Netrukus priėjo jis puikius karalaitės rūmus. Iškart rūmų tarnai nenorėjo jo prileisti prie karalaitės, nes jis neturėjo puikaus žirgo, nei karališko apdaro. Tačiau karalaitei liepus, tarnai jį leido.

Visi dvariškiai, pamatę taip paprastą bernaitį piršliuosna atvykus, tik saldžiai nusišypsojo. Bet karalaitė rodė visai rimtą veidą, nes ji pažino, kad tai yra nepaprastai tauraus būdo bernaitis. Ji tarė:

— Jei nori mano vyru būti, turi visų pirma mano mintį atspėti. Dabar eik pasilsėk, o ryt atėjęs turėsi atspėti, apie ką aš pamanysiu. Jei atspėsi, gyvas dar liksi, o jei ne, ola tave paversiu.

Grįžo sūnelis savo kambarin labai susirūpinęs.

— Prapuoliau,—mano sau.

Rytojaus dieną atsikėlė bernaitis dar liūdnesnis, dar daugiau susirūpinęs. Bet nieko nepadarysi. Reikia eiti. Karštai pasimeldęs, Dievo valiai atsidavęs, išėjo pas karalaitę. Eina ir mano.

— Ką aš jai pasakysiu?

Žiūri, pelaitė atbėga.

— Sveikas, bernaiti! Aš esu ta pati pelaitė, kurią tu mane alkaną

papenėjai. Matau tave labai susirūpinusi esant ir noriu dabar tau atsilyginti, padėti—karalaitės mintį atspėti. Šiandien karalaitė apie savo aukso batelį mano.

— Šiandien, jaunikaiti,—tarė karalaitė atvykusiam bernaičiui,—pamaniau apie tą daiktą, kuris šitoj dėžutėje yra uždarytas. Jei atspėsi, gyvas liksi, o jei ne, mirsi.

— Šviesiausia karalaitė pamanė apie savo aukso batelį,—atsakė bernaitis.

— Atspėjo! —sušuko visi dvariškiai nustebę.

— Gerai! — tarė karalaitė. — Grįžk namo. Ryt bus tau dar sunkesnis darbas: reikės tau atsinešti su savimi tą daiktą, apie kurį aš pamanysiu.

— Apie ką ji dabar galėtų pamanyti,—galvoja vargšas jaunikaitis, grįždamas namo,—gal apie suknelę, gal apie vainiką, apie pirštine -gal apie... žiedą...

— Neatspėjai ir neatspėsi,— prakalbėjo kažkas.

Apsidairęs bernelis pamatė tą patį numirėlį, už kurį skolą užmokėjo.

— Tokio daikto tu dar nematei, nes jo čia nerasi. Ryt karalaitė pamanys apie burtininko Baisuolio galvą. Gyvena tasai burtininkas už devynių marių, už devynių karalysčių. Nors ir paukščiu lėktumei, iki ryt nesuspėtumei, nors ir suspėtumei, ir tai savo tikslo neatsiektumei. Yra tik vienas burtininkas Žaltys, kuris gali tau padėti. Nors ir nuvargęs esi, tačiau skubėk į paupį, kur stovi tankus erškėtynas, ten tu tą Žaltį rasi. Skubėk, jis ten tavęs laukia ir nori tau atsilyginti už išgelbėjimą jo iš erškėčių dyglių.

— Kiek iki to paupio? — paklausė bernaitis.

— Tūkstantis mylių, — atsakė numirėlis, — bet neliūdėk, mano mielasai, dėl taip didelio tolumo.

Čia numirėlis virto angelu, stvėrė sūnelį ir žaibo greitumu atnešė jį pas žaltį. Vos tik pasisveikinęs, Žaltys virto baisiausiu, ugnimi žėrinčiu žirgu. Bernaitis sėdo ant to žirgo ir kai perkūnas nuūžė per miškus, per kalnus, pro debesis.

(b. d.).

Jau

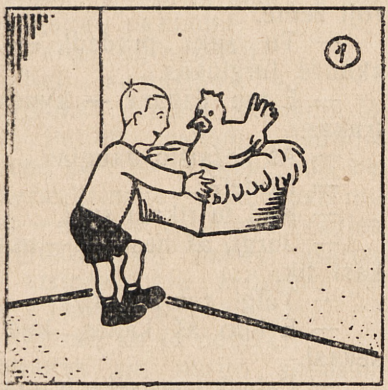
Jau pavasaris atėjo,
Jau žaliuoja pievos,
Jau atskrido paukštužėliai
Ir sužydo pievos.

Jau žmoneliai mūsų aria
Juodąją žemelę,
Jau paukšteliai meiliai čiulba
Gražiąją dainelę.

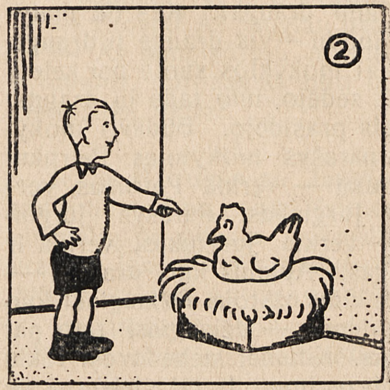
Jau kregždutės aplink skraido,
Jau lakštutė gieda,
Kur prie miško pakrūmėje
Upeliukas rieda.

Vyt. Steponėnas.

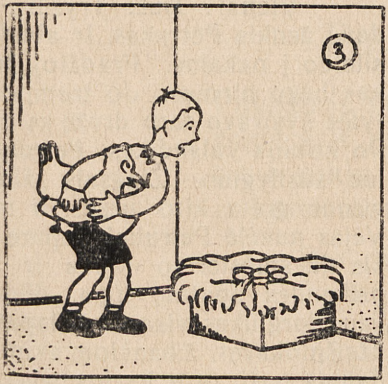
AUGUSTINO VIŠTUKAI

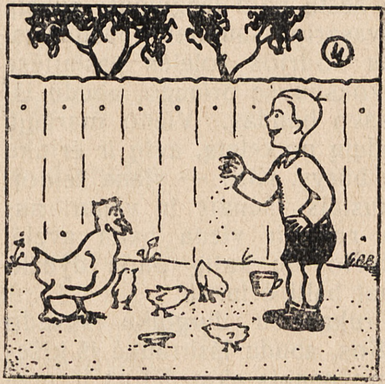
Sekdamas savus kaimynus,
Nusprendė ir Augustinas
Išsiperinti vištukų.
Ir iš tikro, jau netrukus
Gavo jis, prašau tikėt,
Vištą, norinčią peret.

Apsukrusai Augustinas
Brangaus laiko negaišina,
Jis tuoj tupdo vištelytę
Į paruoštą dėželytę.
Po to dėžę su višta
Stato kamaros kampe.

Slenka dienos ir savaitės.
Rūpestingasai bernaitis
Kasdien eina pažiūrėti,
Bene bus jau išperėti
Višteliukai. Bet, deja,
Vis dar ne ir ne, ir ne.

Taip savaitės trys praėjo.
Ir kai vėl vyruks atėjo
Pažiurėt perekšlės savo,
Vai kiek jis džiaugsmelio gavo!
Augustinas nūn džiūgus:
Lesina jau vištukus.

Katras greitesnis?

Petrukas su Jurgiuku buvo neišskiriami draugai. Kas tik matydavo juodu — vis drauge ir drauge. Dar kai mokyklos suole per keletą žiemų sėdėjo, nuo tada jų draugavimasis prasidėjo. Būdavo mokykloje parašys mokytojas Petrukui dvejetuką — verkia Petrukas, verkia ir Jurgiukas. Parašys Jurgiukui — verkia Jurgiukas, verkia ir Petrukas. Apipuls kurį draugai — tuojau kitas užstoja. Džiaugiasi kuo nors vienas — džiaugiasi taip pat ir kitas. Kiti net stebėdavosi tokiu jų sugyvenimu. Ir tai stebėjosi ne tik mokyklos draugai bei mokytojai lygia dalim, o gal net ir daugiau stebėjosi jų tėvai. Vieno pasiturįs ūkininkas, turįs keletą karvių ir porą arklių, kito — vos vos beįstengiąs vieną karvę išlaikyti, ir toji pavasariais būdavusi tokia sulysusi, kad menkutis vėjelio pūsterėjimas, atrodo, pargriautų ją ir neštų neštų kaip lengviausį pūkelį.

Pavasario saulutei pašildžius, kai jau sodrios žolelės pašlaitėse ir pievokšliuose priaugo, abudu išginė savo bandas. Vieno margųjų ir juodųjų po keletą, avių ir ėriukų pilkas būrys. Kito — viena šėmoji nuplikusiais šonais ir vienu nulaužtu ragu ir viena balta avelė, prie kurios du sulig pupa dydžio taip pat balti ėriukai.

Petrukas su Jurgiuku susėdo ant ežios, abudu išsitraukė iš kišenėlių po penkis akmenėlius ir pradėjo juos į viršų mėtyti ir gaudyti: po vieną, po du, po tris...

Saulutė besišypsodama dangstėsi pilkšvais retučiais debesėliais, lyg nenorėdama dar visos savo kaitros žemėn drauge su lekiančiais spindulėliais paleisti. Juodais taškučiais pakilę pačiosna padebesėsna vyturiai rėkė, šaukė, džiūgavo.

Pavasaris. Pavasario giesmė. Kvepianti ariama ir akėjama sieroji žemė.

— Tu sukt' pradedi, — nusiskundė Jurgiukas.

— Ė tau dabar? — gynėsi Petrukas.

— Aš nežaisiu daugiau.

— Kodėl?...

— Kad tu tikrai suki.

— Jurgi, aš nesuku — man sekasi tik.

— Taigi, tau sekasi?

— Ė kuo aš kaltas, kad man sekasi.

— Palauk, pasiseks ir man...

— Tai pradedame naujai?

— Ne! — griežtai atsisakė Jurgiukas.—Geriau pažiūrėkime, kuris greitesnis. Uu, ten, lig anos pušies, kur per vidurį dviejų eglių stovi.

Petrukas sutiko.

Abudu sustojo vienas greta kito. Atstatė po vieną basą koją į priekį, po kitą į užpakalį.

— Viens!. Du!.. Trys!!! — padavė ženklą Petrukas. Ir abudu pasileido į pakalnę. Pradžioj Jurgiukas bėgo pirmas. Jo trumpos kojytės švytravo tarp dryžų kelnaičių. Po kokios valandikės Petrukas su juo susilygino. Žingsnis žingsnin vienas greta kito nešėsi ir nešėsi. Vėjas nukėlė Petrukui kepurę. Bet šis tik šmėsterėjo ranka ir tylus, prikandęs apatinę lūpą, dūmė toliau. Jurgiukas visas užsilapatavęs, užsišniokavęs, žibančiom akim siekdamas pušį, prie kurios bėgo, stengėsi neatsilikti. Bet jo jėgos seko, kojos darėsi sunkios, kvėpuoti darėsi neįmanoma. Prakaitą nuo kaktikės nubraukęs, suraukė ją ir vijo Petruką, kad tik galėtų bent privyti. Jau buvo vos keletas žingsnių iki pušies belikę. Petrukas jau buvo tikras, bėgį laimėjęs. Tuo tarpu kyšterėjo jam tarp kojelių Jurgiukas savo dešiniąją, ir Petrukas griu-

vo kniūbsčias. Jurgiukas nebebėgo jau prie pušies. Sustojo ties pargriuvusiu ir nebesikelančiu Petruku, kvapą sulaikydamas, akis į jį įbedęs. Pagaliau paklausė:

— Petrai, ko nesikeli?

— Kelį... sumušiau...

Jurgiukas pamatė skausmu išvagotą Petruko veidelį. Skubom priklaupė prie jo. Atmovė nuo kelio dryžas kelnaites —kelis buvo numuštas— sunkėsi raudonas kraujas. Iš Jurgiuko akių pabiro ašaros. Jisai atsiprašančiu žvilgsniu pažvelgė į Petruką ir paklausė:

— Petrai, ko tu neverki?

Petrukas tik nurijo skausmu bespringstantį kartėlį.

Jurgiukas atplėšė savo suplyšusios rankovės gabalą, aprišo juo sužeistą Petruko kelį. Papūtė dar.

— Nesopa?

— Ne...

Padėjo Petrukui atsikelti ir pasakė:

— Petrai, tu greitesnis.

— Jurgi, aš sukiau žaisdamas akmenėliais, — prisipažino Petrukas.

— Einam vėl prie akmenėlių.

— Einam! Aš daugiau nesuksiu.

— Aš daugiau tau nepadarysiu skriaudos, norėdamas būti už tave greitesnis, Petrai.

*

Ir vėl Petrukas su Jurgiuku susėdo ant ežios, abu išsitraukė iš kišenėlių po penkis akmenėlius ir pradėjo juos į viršų mėtyti ir gaudyti: po vieną, po du, po tris...

Saulutė besišypsodama dangstėsi pilkšvais retučiais debesėliais, lyg nenorėdama dar visos savo kaitros žemėn drauge su lekiančiais spindulėliais paleisti. Juodais taškučiais pakilę pačiosna padebesėsna vyturiai rėkė, šaukė, džiūgavo.

Pavasaris. Pavasario giesmė.

r.

◆◆◆◆◆◆

Pavasaris

Pavasaris linksmutis,
pavasaris gražus,
tik traukia prie dainelės
ir kelia man jausmus.

Per dieną vieverséliai
ir gegužės kū-kū,
per naktį lakštingėlės
giesmė iš lazdynų...

Ir aidi, skamba dainos:
— Pavasaris gražus!
kodėl mums nedainuoti,
kad myli jis mažus.

P. Legas.

ŽINELĖS

Adutiškis. Mes labai gerbiame ir mylime savo gimtąją kalbą, tėvelius, broliukus ir sesutes. Per Kalėdas turėjome gražią eglutę, prie jos sakėme gražias eilutes, gražiai giedojome ir dainavome. Norėjome ir vakarėlį surengti, bet nepasisekė. Kitą kartą gal ir surengsime, kai vyresnieji leidimą gaus.

Žiemą slidinėjomės, nuo kalnelių važinėjome. kai kada ir susikuldavome. Bet neverkdavome. Dabar, kai pasidarė šilta, einame sviediniu žaisti. O sviedinį patys susitaisėme. *Marytė.*

Svilionys. Mes labai džiaugiamės „Varpeliu“ ir laukiame sekmadienio, nes tada jis pas mus ateina. Tu, „Varpeli“, mūsų neužmiršk ir pas mus kas sekmadienis ateik! O mes tave jau skaitysime...

G. L. ir *V. S.*

TRUPINĖLIAI

Kodėl nemokėjo skaityti

Amerikoje vienų tėvų vaikelis buvo visai protingas, turėjo gerą atmintį, bet jokiu būdu negalėjo išmokti skaityti ir rašyti. Ilgai sielojosi jo tėveliai ir ilgai laužė sau galvas jo mokytojai, besistengdami surasti to priežastis. Pagaliau, susekė, kad vaikas visus daiktus mato ne tokius, kaip matome mes, bet atverstus „viršun kojomis“.

Tuomet mokytojas atvertė vaikui knygą „viršun kojomis” ir pradėjo mokyti. Mažas Pranukas netrukus išmoko skaityti ir pradėjo rašyti. Tik rašė jis keistai: kairia ranka ir atverstomis „viršun kojomis” raidėmis. Kas norėjo jo raštą perskaityti, turėjo atversti.

Mokslo žmonės dabar stebi tą nepaprastą vaiką ir draudžia kitaip mokyti. Jie sako, kad vaikui sunku būtų išmokti skaityti ir rašyti iš paprastai padėtos knygos, ko gero — jis dar galėtų išeiti iš proto, jei jį versi per sunkų jam darbą atlikti.

Laukinis žmogus

Laukinių žmonių pasitaiko ir mūsų tarpe.

Neseniai Prancūzijoje viename miškelyje buvo rastas 60 metų amžiaus žmogus, virtęs visai laukiniu. Jis buvo apsirengęs drabužių likučiais, vaikščiojo keturiomis. Jo keliai nuo vaikščiojimo turėjo sukietėjusią odą, kaip ragas. Kalbėti jis jau visai pamiršo, negalėjo nurodyti, iš kur jis ir kur jo giminės, vos ištarė savo vardą.

Prancūzijos policija ieškanti jo giminių.

ŽAIDIMAI

„Peteliškė“

Žaidėjai susėda ratu aplink stalą. Ant stalo padedamas nemažas vatos arba vilnų gabalėlis, kurį žaidėjai pučia nuo savęs. Kurį vata paliečia—duoda fantą. Žaidėjų rankos paprastai laikomos po stalu. Laimi paskutinis nepaliestas žaidėjas.

Tas žaidimas labai gyvas ir linksmas, tik negali būti ilgai tęsiamas, nes nuo ilgo pūtimo gali pradėti skaudėti galvą.

LAIŠKŲ DĖŽUTĖ

G. Laukiui ir V. Steponėnui. Ačiū už sveikinimus ir linkėjimus. Atsiųstomis pasakomis ir eilutėmis gal kada nors ir pasinaudosime. Prašome mūsų neužmiršti.

Leidėjas atsakomasis redaktorius **Liudvikas Cicėnas.** Vilnius „RUCH“ spaustuvė